

ОВЧАРУК

УДК 338.4:[658:005.5]

Вадим Володимирович
Vadym.V.Ovcharuk@lpnu.ua

СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ

ADMINISTRATION SYSTEMS IN ENTERPRISES MANAGEMENT

к.е.н., доцент, Національний
університет "Львівська
політехніка", Навчально-
науковий інститут
економіки і менеджменту

У статті розвинуто теоретико-прикладні положення щодо функціонування систем адміністрування в управлінні підприємствами, а також виокремлено місце цих систем в загальній системі управління. Встановлено, що адміністрування як вид управлінської діяльності за своїм змістом є окремим об'єктом управління. Виявлено, що системи адміністрування тісно пов'язані і з ринковим середовищем та їхні функції набувають форми адміністративної підтримки ухвалення управлінських рішень, яка проникає усіх рівні управління в організації, а також є початковим та кінцевим елементом усіх адміністративних процесів.

* * *

В статье развито теоретико-прикладные положения по функционированию систем администрирования в управлении предприятиями, а также выделено место этих систем в общей системе управления. Установлено, что администрирование как вид управленческой деятельности по своему содержанию является отдельным объектом управления. Выведено, что системы администрирования тесно связаны с рыночной средой и их функции приобретают форму административной поддержки принятия управленческих решений, что проникает все уровни управления в организации, а также есть начальным и конечным элементом всех административных процессов.

* * *

In recent years, the subject area of administration in enterprises management, considering the European integration processes, has significantly expanded its boundaries, which, in some case, affected on the appropriate systems elements interaction. This was also encouraged by the development of paperwork technology, as well as by the appearance of new automating mechanisms for the document and information support of management activities. One of the key tasks of administration systems improvement is streamlining the documentation and information flows, decreasing the time span of management decision-making and, in general, increasing the level of effectiveness of the managing subsystem influence on the managed one throughout all the stages of management technology. Effective administration systems in enterprises management are actually an effective management instrument, which is essential for business in market conditions.

The article developed theoretical and applied foundations regarding the administration systems functioning in the enterprises management, as well as determined these systems place in the general management system. It has been observed that administration as the kind of managerial activities is an individual management object by its context, so it necessitates such a management for ensuring an effective influence of the managing system on the managed one throughout all the levels of organizational structure. Realization of management functions on a case-by-case basis provides for solving the spectrum of diversified tasks of managerial character.

It was identified that the administration systems are also closely linked with market environment, and their functions take the form of administrative support for management decision-making, which infiltrates all the organization management levels and becomes the starting and ending element of all the administrative processes.

It was proved that information, knowledge, experience, skills etc. regarding the administration systems are, in their content, the complex, heterogeneous and semi-structured material, which is frequently difficult for processing, outreaching, understanding and diagnosing. The mentioned above explains uniqueness of the specified systems from a position of business entities uniqueness.

The prospects for further researches in this direction should consist in the development of method of diagnosing the effectiveness of administration systems in enterprises management.

Ключові слова: адміністрування, діловодство, документація, інформація, підприємство, система, управління

Ключевые слова: администрирование, делопроизводство, документация, информация, предприятие, система, управление

Keywords: administrating, office-work, documentation, information, enterprise, system, management

ВСТУП

Вивчення теорії і практики, а також результати виконаних досліджень дають змогу зробити висновок про те, що бізнес в умовах сьогодення є вельми чутливим до помилок управлінського характеру. Відтак, зараз недостатньо ухвалювати управлінські рішення, керуючись лише своєю інтуїцією чи власним досвідом – потрібно володіти повною різновекторною інформацією, що стосується не тільки різних напрямків діяльності підприємства, а й ситуації щодо зовнішнього середовища та його впливу на діяльність су-

б'єкта підприємницької діяльності. Таким чином, керівники і власники бізнес-структур щораз більше акцентують свою увагу на необхідності побудови та використання дієвих систем адміністрування в управлінні.

Протягом останніх років предметна сфера адміністрування в управлінні підприємствами з урахуванням євроінтеграційних процесів істотно розширила свої межі, що певним чином позначилось і на взаємодії елементів відповідних систем. Сприяли цьому й розвиток технологій діловодства, а також поява нових

механізмів автоматизування документально-інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Одне із ключових завдань удосконалення систем адміністрування – це упорядкування документально-інформаційних потоків, скорочення часового періоду ухвалення управлінських рішень та загалом – підвищення рівня ефективності цілеспрямованого впливу керівної підсистеми на керування за усіма етапами технології управління. Ефективні системи адміністрування в управлінні підприємствами з урахуванням євроінтеграційних процесів – це фактично ефективний інструмент управління, що потрібний у бізнесі в ринкових умовах господарювання.

Вагомий внесок у розроблення теоретико-прикладних положень у сфері адміністрування на рівні підприємств зробило чимало вітчизняних та іноземних науковців, серед яких варто виокремити праці О. Амосова, В. Бакуменко, О. Безбородової, І. Вішки, М. Войнаренка, Н. Гавкалової, Р. Гринюк, О. Давидової, О. Капустяна, О. Костюк, О. Кузьміна, С. Лебедева, Л. Ліпич, Л. Маршавіної, О. Мельник, С. Мосьондза, К. Проскури, Б. Рамазанової та багатьох інших. Цими та іншими авторами обґрунтовано різні підходи до трактування поняття «адміністрування», виокремленого його види, ідентифіковано умови дієвого застосування, відображено взаємозв'язок цього поняття із іншими суміжними поняттями тощо. Попри те, проблема полягає в тому, що сьогодні відсутні комплексні та системні напрацювання щодо розгляду адміністрування з позиції системного підходу. Багато в чому така прогалина зумовлена неоднозначним розумінням цього поняття у науковій літературі.

МЕТА РОБОТИ

Метою статті є розвиток теоретико-прикладних положень щодо функціонування систем адміністрування в управлінні підприємствами, а також виокремлення місця цих систем в загальній системі управління.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для вирішення окреслених завдань у роботі були застосовані різні методи дослідження, а саме: структурно-логічного аналізу – для ідентифікування зв'язку систем адміністрування із іншими системами суб'єкта господарювання; групування – для виокремлення різних систем в межах підприємства; системного аналізу – для розгляду процесів адміністрування в організації з позиції системи.

РЕЗУЛЬТАТИ

Адміністрування як вид управлінської діяльності за своїм змістом є окремим об'єктом управління, відтак, зумовлює необхідність такого управління для забезпечення ефективності впливу керівної системи на керування за усіма рівнями організаційної структури. Реалізація функцій управління у кожному окремому випадку передбачає розв'язання спектру різновекторних завдань управлінського характеру. Ці обставини висувають додаткові вимоги до рівня кваліфікації персоналу. Як свідчить вивчення теорії і практики, нерідко у цьому контексті компанії залучають зовнішніх консультантів та експертів. Водночас, слід зауважити, що інформація, знання, досвід, вміння тощо

щодо систем адміністрування за своїм змістом становлять складний, різномірний та слабоструктурований матеріал, який нерідко є складним з позиції його опрацювання, охоплення, розуміння та діагностування. Вищезазначене пояснює унікальність зазначених систем з позиції унікальності суб'єктів господарювання.

Характерною ознакою систем адміністрування в управлінні підприємствами може бути наявність або відсутність зовнішніх посередників. Такі посередники, як відомо з теорії і практики, можуть надавати різноманітні послуги чи виконувати низку робіт, пов'язаних із забезпеченням належної побудови та використання систем адміністрування (наприклад, прокладання мережі, впровадження систем електронного документообігу, проектування каналів поширення інформації, побудова інформаційних баз даних тощо). Також за певних умов системи адміністрування можуть бути такими, які передбачають чи не передбачають контактів із зовнішніми стейкхолдерами (наприклад, із засобами масової інформації, постачальниками, споживачами тощо).

З позиції персоналу, що безпосередньо задіяний у системах адміністрування, слід розрізняти системи, що потребують для свого ефективного функціонування працівників з високим, середнім чи низьким рівнем компетентності. За необхідності такі системи можна розрізняти і з позиції умов функціонування, виокремлюючи системи адміністрування, що функціонують в умовах невизначеності, ризику чи визначеності.

Характер інформації та документації, що знаходиться в межах систем адміністрування в управлінні підприємством, дає змогу класифікувати такі системи на ті, які пов'язані більшою мірою із конфіденційною чи неконфіденційною інформацією [1; 2; 3; 4]. Системи адміністрування можна розрізняти і за рівнями управління, виокремлюючи системи, що функціонують на інституційному, управлінському чи технічному рівні управління. Вони також можуть бути як однорівневими, так і багаторівневими за особливостями побудови. Водночас, виокремлені додаткові ознаки типології систем адміністрування з практичних міркувань не можна вважати такими, які дають змогу трактувати їх істотними і такими, які варто включати у загальну типологію.

Результати виконаних досліджень дають змогу обґрунтувати зв'язок систем адміністрування із іншими системами суб'єкта господарювання (рис. 1).

Як видно, системи адміністрування відіграють важливу роль у формуванні та розвитку виробничої, збутової, облікової, фінансової, логістичної, інформаційної та інших видів систем. Враховуючи результати досліджень А.П. Тяпухіна та М.Н. Сатарової [5, с. 114], слід зауважити, що, залежно від горизонту планування діяльності систем адміністрування та завдань, які ставляться перед ними, щодо цих систем можуть вчинятися різні дії, а саме:

- оптимізування систем адміністрування (за умови стратегічного горизонту планування та традиційних завдань, які ставляться перед системами);

- проектування систем адміністрування (за умови стратегічного горизонту планування та радика-

льних завдань, які ставляться перед системами);

– формування систем адміністрування (за умови тактичного горизонту планування та радикальних завдань, які ставляться перед системами);

– забезпечення діяльності систем адміністрування (за умови тактичного горизонту планування та традиційних завдань, які ставляться перед системами).

Рис. 1. Зв'язок систем адміністрування із іншими системами суб'єкта господарювання [побудовано автором]

Важливою характеристикою систем адміністрування в умовах євроінтеграційних процесів є їхня здатність сприяти підвищенню рівня зовнішньоекономічного потенціалу суб'єкта господарювання, економії часу та ресурсів під час пошуку нових іноземних ринків збуту та виходу на них, правильному позиціонуванню діяльності організації на міжнародному ринку тощо. Забезпечення ефективності систем адміністрування перш за все здійснюється шляхом навчання персоналу (як внутрішнього, так і зовнішнього), акумулювання відповідних знань, а також їхнього застосування під час впливу керівної системи на керовану за усіма етапами технології управління.

Інтегрування різних процесів у межах компанії, що стосуються діловодства, інформаційного забезпечення, документації та формалізування управлінських процедур, в єдиний простір передбачає використання системного підходу. Системи адміністрування повинні проектуватися на основі комплексності та збалансованості усіх відповідних елементів з цієї предметної сфери. Завдяки таким системам вхідні потоки інформації набувають форми релевантності з позиції керівників різних рівнів управління. Також, очевидно, системи адміністрування тісно пов'язані і з ринковим середовищем (рис. 2). Таким чином, їхні функції

набувають форми адміністративної підтримки ухвалення управлінських рішень, яка проникає усіх рівні управління в організації, а також є початковим та кінцевим елементом усіх адміністративних процесів.

Рис. 2 свідчить про те, що функціонування систем адміністрування в управлінні підприємствами пов'язано не лише із зовнішнім середовищем і впливом на нього, а й з відстеженням внутрішніх процесів компанії (внутрішніх змінних). У цьому контексті з метою досягнення позитивних ефектів важливим є використання технічних засобів управління у формі комунікаційних, комп'ютерних чи інформаційних механізмів тактичного характеру. Тим самим нівелюється стратегічний чинник. Водночас, в аналізованому контексті важливо акцентувати увагу на тому, що в реаліях вітчизняного бізнесу системи адміністрування формуються і вдосконалюються в умовах істотної обмеженості ресурсів (часових, кадрових, інформаційних, фінансових тощо). Окрім того, не слід забувати і про те, що нерідко такі системи мають коротку тривалість життєвого циклу. Це призводить до необхідності врахування динамічних якостей систем адміністрування і ще більшого затребування ресурсного забезпечення.

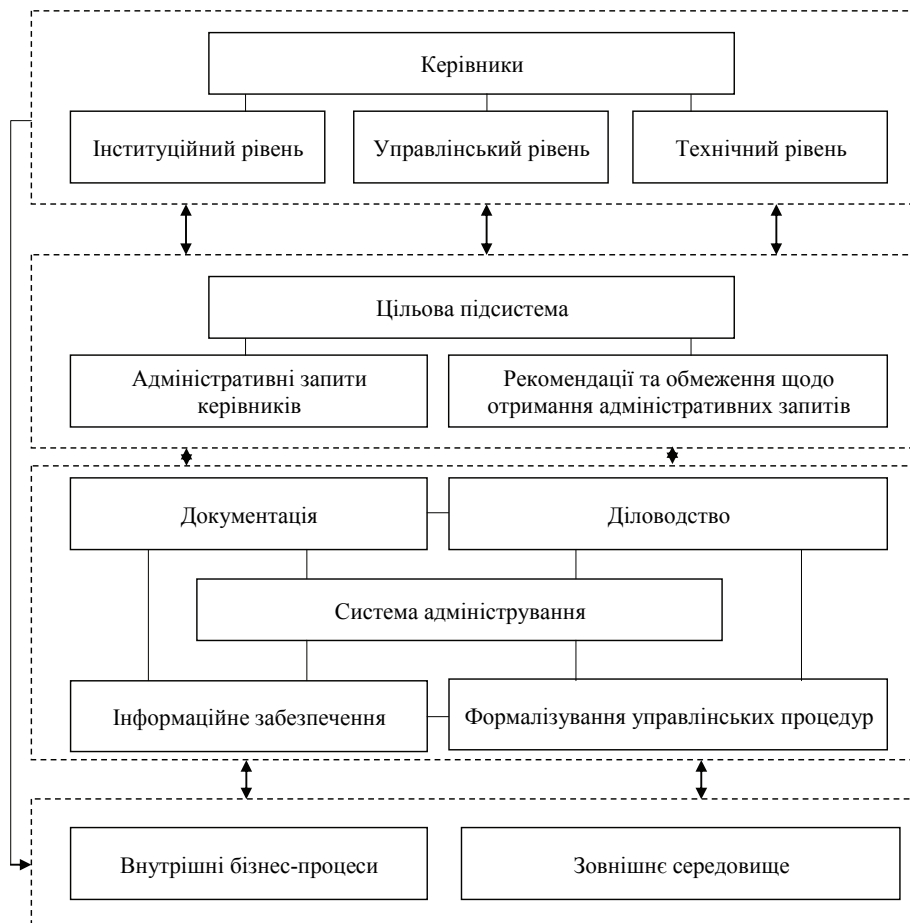

Рис. 2. Зв'язок систем адміністрування із середовищем функціонування підприємства [побудовано автором]

Як свідчить вивчення теорії і практики, у сучасних умовах системи адміністрування в управлінні підприємствами передбачають здебільшого виконання рутинних завдань тактичного характеру, тим самим знижується рівень пріоритетності стратегічного спрямування зазначених систем. Цікавим є те, що теорія і практика адміністрування в управлінні підприємствами ґрунтується на спеціальних знаннях (системний аналіз, моделювання, прогнозування, нечіткі множини тощо), які більшою мірою не регламентовані як з позиції управлінської практики і стандартів, так і з позиції нормативно-правової бази.

ВИСНОВКИ

Таким чином, структура, зміст, функції, завдання, а також, що основне, – рівень розвитку систем адміністрування в управлінні підприємствами – визначається рівнем розвитку системи управління загалом в організації. Завдяки таким системам керівники і власники мають змогу мінімізувати ризики та невизначеність під час ухвалення управлінських рішень за усіма етапами технології управління.

З позиції наукової концепції адміністрування – це одна з концепцій управління, яка змінює традиційну концепцію документально-інформаційного забезпечення управлінських процесів. Трактують систем адміністрування як таких дає змогу поглянути на процеси впливу керівної системи на керовану системно, комплексно та цілеспрямовано. Управління підприємством на засадах використання дієвих систем адмініс-

трування дає змогу виявити пропорції і залежності між ринковими явищами та чинниками, що на них впливають.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку повинні полягати у розробленні методу діагностування ефективності систем адміністрування в управлінні підприємствами.

Список використаних джерел

1. Бакуменко В.Д. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Наукові розвідки з державного та муніципального управління. 2015. № 1. С. 8-26.
2. Лебедев С.Н. «Управление», «менеджмент», «администрирование»: проблема концептов. Вестник РУДН, серия «Социология». 2011. № 4. С. 143-151.
3. Мазнева Ю.В., Щеколдин В.А. Регламентация и нормирование работы по кадровому администрированию. Проблемы совершенствования организации производства и управления промышленными предприятиями. 2010. № 1. С. 205-209.
4. Петричко М.М. Теоретичні засади функціонування системи адміністрування в Україні. Бізнес-навігатор. 2015. № 2. С. 30-34.
5. Тяпухин А.П., Сатарова М.Н. Формирование и функционирование маркетинговых информационных систем. Вестник ОГУ. 2005. № 8. С. 110-119.

References

1. Bakumenko V. Public administration as a process of developing, adopting and implementing managerial decisions. Scientific Intelligence from State and Municipal Management, 2015. № 1. pp. 8-26 (in Ukrainian)

2. Lebedev S. «Management», «management», «administration»: the problem of concepts. *Vestnik RUDN, series «Sociology»*. 2011. № 4. pp.143-151 (in Russian)

3. Mazneva Yu., Shchekoldin V. Regulation and rationing of work on personnel administration. *Problems of improving the organization of production and management of industrial enterprises*. 2010. № 1. pp. 205-209 (in Russian)

4. Petrychko M. Theoretical principles of functioning of the administration system in Ukraine. *Business Navigator*. 2015. № 2. pp. 30-34 (in Ukrainian)

5. Tiapuchin A., Satarova M. Formation and functioning of marketing information systems. *Herald of OGU*. 2005. № 8. pp.110-119 (in Russian)